

طرز سلوک

مؤسسات غیر دولتی (انجو ها) در افغانستان

حمل 1392 مطابق آپریل 2013

پیشگفتار:

در سال 2004 مؤسسات اداره هماهنگی کمکها برای افغان ها (ACBAR)، دفتر هماهنگی انجوهاى افغان (ANCB)، شبکه زنان افغان (AWN)، انجمن هماهنگی جنوب غرب افغانستان و بلوچستان (SWABAC)، مجتمع جامعه مدنى افغانستان (ACSFo) و مؤسسات عضو آنها، نسخه اوليه طرز سلوك برای انجوها را تدوين نمودند. طرز سلوك موجود در اين نسخه، جهت مطابقت با نیازمندی های فعلی مؤسسات غير دولتی در افغانستان، تجديد گردیده است. بر علاوه، طرز سلوك تجديد شده دارای یک میکانیزم نظارت از طرز سلوك نیز میباشد که در حصول اطمینان از تطبیق بهتر آن، در نظر گرفته شده است. جهت حصول اطمینان از بیطرف بودن و نماینده گی کردن این طرز سلوك از طیف وسیعی مؤسسات در این سکتور، بازنگری و تجديد این سند توسط یک کمیته ی متشکل از مؤسسات غير دولتی داخلی و بین المللی، تکمیل گردید. همچنین این طرز سلوك میان مؤسسات غير دولتی در سراسر افغانستان به خاطر اخذ نظریات بیشتر شریک گردید. میکانیزم نظارت از این طرز سلوك توسط یک کمیته بنام "کمیته نظارت بر طرز سلوك" عملی میگردد که اعضای این کمیته بصورت آزادانه توسط نمایندگان که مسئولیت تدوین این سند را داشتند، انتخاب گردیدند. جزئیات بیشتر در مورد این میکانیزم در بخش نظارت بر طرز سلوك گنجانیده شده است.

مقدمه

طرز سلوک مجموعه‌ای از نورم‌ها، اصول و ارزش‌های مشترک بوده که به منظور راهنمایی سلوک و رفتار مؤسسات غیردولتی (NGOs) در افغانستان تهیه گردیده است. مؤسسات غیردولتی که در افغانستان فعالیت می‌نمایند و در وزارت اقتصاد ثبت شده‌اند، میتوانند این طرز سلوک را امضاء نمایند. بدین وسیله ما، نمایندگان مؤسسات غیردولتی در افغانستان، متعهد به رعایت تمام اصول مندرج این طرز سلوک می‌باشیم:

اصول عمومی

1. ما در انجام فعالیت‌های خویش متعهد به رعایت اصول بشردوستانه بین‌المللی و حقوق بشر هستیم.
2. فعالیت‌های ما روی اصل **عدم رساندن آسیب** استوار بوده و متمرکز بر موضوعات چون رسیدگی به حالات اضطراری، نیازهای مزمن، کاهش اثرات حوادث طبیعی و تغییرات اقلیمی، مبارزه با عوامل اساسی فقر، رسیدگی به نیازهای اساسی، و توانمند ساختن جامعه جهت خودکفائی و احیای دوباره، میباشد.
3. ما در مقابل کسانی که به آنها کمک مینمائیم، در مقابل فراهم‌کنندگان منابع و مراجع قانونی جوابگو و حساس می‌باشیم.
4. ما در کارکرد خویش با دولت، نهاد‌های همکار، مردم، تمویل‌کنندگان و سایر اشخاص علاقمند، شفاف و حساس هستیم.
5. ما استقلالیت خویش را در مطابقت با قوانین افغانستان و قوانین بین‌المللی حفظ نموده و در برابر تحمیل شرایط فاسد و شرایطی که فعالیت‌ها و اصول ما را زیر سوال ببرد، مقاومت مینمائیم.
6. ما در مقابل هیچ فرد یا گروه براساس وابستگی‌های سیاسی، قومی، باورهای دینی، معلولیت و معیوبیت و گرایش‌های جنسی تبعیض قایل نمی‌شویم.

اصول کاری

7. فعالیت‌های ما متمرکز بر توانمندسازی مردم می‌باشد تا آنها بتوانند زندگی بهتر و باکیفیت را در افغانستان داشته باشند.
8. ما به قانون اساسی و سایر قوانین در افغانستان احترام گذاشته و در پرتو آن فعالیت‌های خویش را انجام میدهیم.
9. ما در هیچ نوع فعالیت سیاسی جانبدارانه در افغانستان دخیل نمی‌گردیم.
10. ما به عزت و وقار، فرهنگ، دین و عرف و عادات مردم افغانستان احترام قایل هستیم.
11. ما با مردم فقیر و منزوی در افغانستان براساس نیازمندی‌های ایشان کار مینماییم، نه بر بنیاد معیارهای سیاسی، قومی، و یا هم‌مذهبی.
12. ما اطمینان میدهیم مساعدت‌های را که فراهم می‌نمائیم کاملاً از یک روند شفاف برخوردار باشد و مستفید شوندگان و مردم را در برنامه‌ریزی، مدیریت، نظارت، ارزیابی و تطبیق برنامه‌ها شریک می‌سازیم.

13. ما کارمندان را بر اساس شایستگی و تجربه استخدام می نماییم نه بر اساس عوامل سیاسی، قومی، نژادی، مذهبی، جنسیتی یا منافع شخصی.
14. ما اجراءات و فعالیت های خویش را بر مبنی اهداف از قبل تعیین شده و توافق شده با کسانی که با آنها یا برای آنها کار مینمائیم، و یا هم کسانی که از آنها منابع بدست میآوریم، انجام داده و در بدست آوردن بهترین نتایج تلاش مینمائیم. همچنان کسانی را که ارزیابی مؤجه از کار های ما مینمایند، می پذیریم.
15. ما در تلاش کمک به مردم هستیم تا خود مشکلات شان را حل نمایند. ما مردم را به سوی خود کفایی و متکی شدن به خود تشویق می نمائیم و به مردم این حق را می دهیم تا بصورت گسترده در تصمیم که روی وضعیت زندگی شان تاثیر گذار میباشد، اشتراک نمایند.
16. ما متعهد بر مؤثریت در کار، و حد اکثر نمودن تأثیرات مثبت برنامه های خویش میباشیم. ما از تکرار در کار های خویش به همکاری و هماهنگی جوانب ذینفع، جلوگیری مینمائیم.
17. ما از روش های مسؤلانه و جوابگو در مراقبت از محیط طبیعی و فزیک استفاده نموده، و همچنان فعالیت های خویش را بدون رساندن آسیب به محیط زیست افغانستان، تنظیم مینمائیم.
18. ما از تاثیر گذاری برنامه های خویش ارزیابی و نظارت می نمائیم و نتایج بدست آمده را با جوانب ذیدخل شریک می سازیم.
19. ما پالیسی های مالی، تدارکاتی، تفتیش و سیستم سالم و دقیق را به منظور مدیریت از فعالیت های خویش ایجاد و حفظ مینمائیم.
20. ما معلومات در مورد اداره مؤسسه غیر دولتی، گزارشات مالی و فعالیت های خویش در صورت تقاضا، در دسترس نهاد های ذیربط و علاقمند گذاشته، و حفظ مینمائیم.
21. ما فعالیت های خویش را در مطابقت به ماموریت که داریم، انجام می دهیم.

نظارت بر طرز سلوک

I. کمیته نظارت بر طرز سلوک

کمیته نظارت بر طرز سلوک (که از این به بعد مختصراً "کمیته" نامیده می شود) مرجع مسؤل جهت ترویج و نظارت از این طرز سلوک میباشد.

الف. ترکیب کمیته

کمیته متشکل از نمایندگان پنج عضو (شبکه) میباشد.
هر عضو شبکه یک نماینده را جهت عضویت در کمیته معرفی مینمایند.

شبکه های عضو عبارتند از: اداره هماهنگی کمک ها برای افغان ها (ACBAR)، اداره هماهنگی مؤسسات غیردولتی افغانستان (ANCB)، انجمن بلوچستان برای هماهنگی جنوب غرب افغانستان (SWABAC)، مجتمع نهاد های جامعه مدنی افغانستان (ACSFo) و شبکه زنان افغان (AWN).

ب. مدت عضویت:

مدت عضویت نماینده در این کمیته یکسال است. یک نماینده نمیتواند بیشتر از سه سال متوالی منحیث عضو کمیته، باقی بماند.

ج. انتخاب رهبریت کمیته:

کمیته، رئیس و سکرتریت را از میان نمایندگان انتخاب مینماید.

II. ترکیب و وظایف بورد استیناف

الف: بورد استیناف متشکل از روسای پنج مؤسسه غیر دولتی شبکه میباشد.

ب: بورد استیناف مکلف است تا به اعتراضات گوش دهد و پیشنهادات را به کمیته ارائه بدارند.

ج: تصامیم با اکثریت آرا اتخاذ میگردد.

د. اعضای بورد استیناف نباید عین افرادیکه عضو کمیته نظارت هستند، باشند.

III. وظایف و جلسات کمیته

جلسات:

کمیته جلسات خویش را در جریان هر سه ماه برگزار مینماید. جلسات فوق العاده در صورت موجودیت کدام شکایت که به رسیدگی عاجل ضرورت داشته باشد، برگزار شده میتواند.

وظایف:

الف. ارزیابی شکایات در مدت 30 روزکاری، بعد از دریافت شکایت از سکرتریت؛

ب. بررسی و تفتیش قضایا و تصمیم گیری در مورد شکایات؛

ج. دریافت اعتراضات و ارجاع آن به بورد استیناف در مدت یک ماه؛

د. اتخاذ تصامیم در مشوره همه جانبه با تمام اعضای کمیته؛

ه. مشوره با اعضاء در مورد ضرورت تعدیلات به این طرز سلوک؛

تصامیم:

الف. اطلاع

ب. اخطاریه

ج. تعلیق عضویت مؤسسه غیر دولتی از طرز سلوک

د. اخراج مؤسسه غیر دولتی از لست امضاء کنندگان طرز سلوک.

ه. تصامیم با اکثریت آرا اتخاذ میگردد.

IV. سکرتریت کمیته و نقش آن:

الف. نقش سکرتریت

سکرتریت کمیته مربوط به یکی از اعضای پنج گانه کمیته بوده و هر سه سال تغیر مینماید.

وظایف سکرتریت کمیته قرار ذیل است:

- (1) دریافت و تأیید یک نقل از جواز ثبت مؤسسه غیر دولتی در دولت افغانستان؛
- (2) تنظیم جلسات کمیته؛
- (3) آماده ساختن صورت جلسه و سایر اسناد مربوط به جلسات؛
- (4) هماهنگی میان اعضای کمیته؛
- (5) دریافت شکایات؛
- (6) دریافت پیشنهادات و درخواست ها؛
- (7) ارجاع شکایات به کمیته؛
- (8) بررسی شکایات با مدارک و اسناد مربوطه، جهت تشخیص مؤجه بودن یا نبودن آنها؛
- (9) ترویج طرز سلوک؛
- (10) راه اندازی و تداوم ویبسایت طرز سلوک؛
- (11) تهیه و حفظ لست امضاء کننده گان این طرز سلوک؛
- (12) حفظ و نگهداری اسناد؛
- (13) حفظ و نگهداری محرمانه شکایات.

V. روند دریافت شکایات

الف. اشخاص یا موسسات ذیل میتوانند شکایت درج کنند:

- (1) مستفید شوندهگان، اعضای جامعه، نهاد های همکار و اعضای مؤسسات چتر یا امضا کننده.
 - (2) امضا کنندگان این طرز سلوک
 - (3) مؤسسات غیر دولتی چتر یا شبکه
 - (4) سایر جوانب ذیدخل
- سکرتريت میتواند شکایات را که از طریق رسانه ها و سایر جوانب ذیدخل به نشر میرسد، پیگیری نماید.

ب. بررسی شکایات

- (1) سکرتريت کمیته شکایات را از گروه ها و افراد مربوطه از هر طریق ممکنه دریافت مینماید.
- (2) سکرتريت، مؤجه بودن و غیر مؤجه بودن شکایت دریافت شده را بررسی نموده و شکایات مؤجه را جهت رسیدگی به کمیته در مدت معینه که بیشتر از 10 روز کاری نباشد، ارجاع مینماید.
- (3) کمیته در مورد شکایت رسیدگی نمود، تحقیق می نماید و در مدت 30 روز کاری در مورد آن تصمیم میگیرد.
- (4) مؤسسه ای که مورد شکایت قرار گرفته، جهت بازرسی به شکایت از طرف کمیته دعوت میگردد.

ضمیمه طرز سلوک

1. هدف تجدید طرز سلوک

این طرز سلوک جهت شمولیت پذیری هر چه بهتر مؤسسات غیر دولتی (انجو ها) که در افغانستان فعالیت دارند، و همچنان بر بنیاد فضای کاری فعلی و نیازمندی های مؤسسات غیر دولتی (انجو ها)، تجدید گردیده است.

2. تعریفات:

مؤسسه غیر دولتی (انجو): سازمان غیر دولتی، غیر سیاسی و غیر انتفاعی بوده که شامل مؤسسات داخلی و خارجی میگردد.

غیر انتفاعی: مؤسسه غیر دولتی نمی تواند سرمایه، درآمد یا مفاد خویش را به استثنای مستفید شوندهگان به اشخاص دیگر توزیع نماید. از جانب دیگر، کارمندان مؤسسات غیر دولتی (انجو ها) در مقابل معاش کار می نمایند. عواید که از طریق فعالیت های اقتصادی مؤسسه بدست میآید، باید در راستای برآورده شدن اهداف خود مؤسسه به مصرف برسد.

بی طرفی مؤسسه غیر دولتی (انجو): انجو کمک ها را بر اساس نیازمندیهای مردم فراهم می نماید نه بر اساس عوامل نژادی، مذهبی، جنسی یا وابسته گی های سیاسی.

شفافیت: به معنی عدم موجودیت دستورالعمل ها و شرایط مخفیانه، توأم به عدم دسترسی به معلومات کافی که برای همکاری، تشریک مساعی و تصمیم گیری مشترک الزامی است و یا حد اقل بر ملاسازی اسناد که به اساس آن توافق نامه ها، معاملات و فعالیت ها تائید می شوند.

حسابدهی: ما متعهد هستیم تا از فعالیت های ما ارزیابی بعمل آید. ما در مقابل کارکرد خویش به تمام مستفید شوندهگان، تمویل کنندگان، و جوانب ذیدخل جوابگو هستیم.

بی طرف: ما در اختلافات جانب یا طرف کسی را نمی گیریم، ما فقط در زمان نیاز کمک فراهم می نمائیم، ما در صورت ضرورت میخواهیم بصورت مستقل به مجروحین جنگ تحت قانون بین المللی بشردوستانه دسترسی داشته باشیم و آنها را کمک نمائیم.

مستقلانه: ما ارزیابی ها خود را به پیش می بریم تا نیاز ها مردم را تعیین نمائیم. برنامه ما بخاطر رسیدگی به نیاز های مردم طرح شده است نه بخاطر مسایل سیاسی.

شکایت یا اعتراض: به معنی نارضایتی، درد یا تنفر مستفید شوندهگان، اعضای جامعه، نهاد های همکار، اعضای امضاء کننده نهاد های غیردولتی، موسسات شبکه، کارمندان نهاد های امضاء کننده یا جوانب ذیدخل درمقابل یکی از امضا کنندگان این طرز سلوک می باشد.

قوانین بین المللی بشردوستانه وقوانین بین المللی حقوق بشر: از هم دیگر متفاوت اند، اما اجزای تکمیل کننده یکدیگر میباشند. هر دو این قوانین بخاطر حمایت از زندگی، صحت، و عزت انسانها بوجود آمده است. (ICRC)